

YAZARLAR

20 Kasım 2018

Cevdet YILMAZ
Karadeniz Sahil Yolu İzlenimleri - II SAMSA

Bugünkü konumuz SAMSA. Daha önce Karadeniz Sahil Yolu ile ilgili olarak "Laz Seddi"nden bahsetmiştik. Samsa onun devamı. SAMSA, Samsun'dan başlayıp Sarp'a kadar devam eden Karadeniz Sahil Yolu güzergâhında (bir kısım kesintiler hariç) 500 km boyunca uzanan, (yer yer daralıp genişlemekle birlikte) çizgisel şekilde uzayıp giden ve bir hat boyu (hattı) gelişme gösteren şehrin adı. Samsun'un SAM'ı, Sarp'ın SA'sı; SAMSA. (Şimdilik adını böyle koydum, siz farklı bir isim de önerebilirsiniz). Samsa; şehirlerden oluşan bir şehir, şehirler şehri. Bu upuzun şehir nasıl ortaya çıktı? Karadeniz Sahilinde geçmişte karayolu yokken yerleşmeler arasında ulaşım denizyoluyla sağlanıyordu. Her biri bir ırmağın azmak adı verilen düzlüğünde kurulu bulunan bu küçük liman yerleşmeleri zamanla büyüyüp çevrelerine doğru gelişmeye başladılar. Esas gelişme 1950'lerden sonra ortaya çıktı. Bu arada karayolu devreye girdi, deniz yolu unutuldu. Arazi yapısı düz olmadığı için şehir ve kasabalar işinsal olarak her yöne gelişemedi. Biraz ırmaktan içeri (güneye) doğru girdiklerinde sel ve taşkın riski önlerini kesti. Yamaçlara doğru da çıkmakta zorlandılar, çünkü heyelan tehlikesi vardı. Sonuçta yerleşmeler doğu-batı yönlü, kıyıya paralel ve çizgisel olarak gelişme gösterdi. Her bir merkez geliştikçe diğeri ile yakınlıştı. Zamanla aralar doldu ve birleşmeye başladılar. Kırdan kente göç ve diğer nedenlerle yerleşmeler kalabalıklaştıkça mekân sıkıntısı arttı. Bu durum bir yandan doğal kıyıların işgaline, diğer yandan da dikey gelişmeye (apartmanlaşmaya) zemin hazırladı. Derken mevcut karayolu şehirlerin içinde kaldı, trafik zorlaştı, yeni ve geniş bir yola ihtiyaç doğdu. Karadeniz Sahil Yolu gündeme geldi. Bir kısım bilim insanlarımız yol içerden geçsin, kıyıları tarumar olmasın dese de dinleyen olmadı, kıyı çizgisi üzerinden dolgu yapılarak geçirme fikri galip geldi. (Bu arada, 'madem dolgu üzerinden geçecek bari demiryolu hattı da ekleyin ki ilerde lazım olur' önerisine de kulak veren çıkmadı). Hasılı, sahiller taşlarla dolduruldu, doğal kıyıları yok edildi, 2010'lara doğru yol inşaatı tamamlanıp hizmete girdi. Beklenti müthişti. Ulaşım kolaylaşacak, kazalar azalacak, Karadeniz Dünyaya açılacak, ticaret artacak, yaylalar şenlenecek, turizm gelişecek, göç duracak... daha neler neler. Bunların bir kısmı oldu. Ama hesapta olmayan başka şeyler de oldu. Ne mi oldu? Göç durmadı, artarak devam etti. Kırlar hızla boşaldı. Bir kısım nüfus bölge dışına giderken, bir bölümü de sahile indi. Ulaşım kolaylığı dışa göçle beraber, dışardaki (büyük şehirlerdeki) emeklilerin geri dönüşüne de vesile oldu. Bunların çoğu köylerine değil, sahil boyuna yerleşti. Bu gelişmeler yaylalara çıkışı da kolaylaştırdığı için yaylalar üzerindeki yapılaşma baskısı arttı. Ucube

DİĞER YAZILARI

- Engelsiz Eğitimi
- Merhamet Eğitimi
- Kırsal Kesimde Sorunlar ve Çözüm Önerileri - II; Aylık Sabit Gelir İhtiyacı
- Kırsal Kesimde Sorunlar ve Çözüm Önerileri - I, Köylü Nüfus - Çiftçi Nüfus Meselesi
- Yirmidokuzuncu Gün
- Mavi Balina, Bilgisayar Oyunları, AB Proje Destekleri
- Challenger'dan Discovery'e Ders Almak, Ders Çıkarmak
- Yurtdışına İşgücü Göçü
- Samsun'da Şehir İçi Ulaşımın Geleceği
- Su (Şirketi) Savaşları

Yazarın Tüm Yazıları

Yazarlar

Ali Yılmaz ERGEN
ÇOK ÖNEMLİ BİR HİBE

Mustafa GENÇ
BAYRAMA HAZIRLANIYORUZ

Prof. Dr. Osman DEMİR
SIFIR REEL FAİZ ORANI
HEDEFLEMENİN AVANTAJ VE
DEZAVANTAJLARI

Kenan ÖZTÜRK
Şehitlik nasip olmadı

Hikmet KURADA
ATATÜRK VE DİN

evler arasında katı atıklar görünür hale geldi, sular kirlendi, egzoz gazları sislere karıştı.

Ulaşım kolaylığı ticareti de vurdu. Küçük kasabalardakiler alışveriş için daha büyük merkezleri seçince aradaki merkezler ticari anlamda gölgede kalıp çöküşe geçti.

Trafik güvenliği tehlikeye girdi. Deniz karşıda kaldı yayalar kazaya kurban gitmesin diye araya bariyerler kondu, insanlar 50 m karşıdaki deniz kıyısına ulaşmak için kavşak, üst geçit, alt geçit aradı, kilometrelerce doğuya ya da batıya gitmek zorunda kalanlar var. Her yere yaya geçidi yapılamadı, alt geçit yapıldı onları da (deniz seviyesine yakın olduğu için) su bastı. Üst geçitler yapılsa da (hepsi asansörlü olmadığı için) engelliler mağdur oldu.

Şehir ve kasaba geçişlerinde plansızlık nedeniyle bir şerit otoparka dönüştü. Trafik daha da sıkıştı. Hız sınırlamaları milleti canından bezdirdi. Çevre yolları yapımı gündeme geldi, çok azı gerçekleşti.

Yola paralel yapılaşma (daha önce "Laz Seddi" adını verdiğimiz) büyük bir duvara dönüştü, şehirlerin arkada kalan kısımlarını perdeledi. Tıpkı İzmir'in imbat rüzgarlarını kesen Kordonboyu'na benzer bir durum ortaya çıktı. Fakat burada İzmir gibi kat sınırlaması yok. Herkes kafasına ve bütçesine göre göğö doğru yükselme telaşında. Bunlar şehirlerin denizden gelen temiz havasını kesti. Ünye, Fatsa, Ordu ve diğer birçok şehir özellikle kışın hava kirliliği ile boğuşmaya başladı.

Karayolu ve köprüler her yağmurda baraj olup su baskınlarına ve sellere neden oluyor. Şehirlerin gelişme alanları dere yataklarını tehdit ettikçe felaketin boyutları artıyor.

Doğal kıyılar koca koca kayalarla doldu, kıyı boyunca balık üreme alanları yok oldu, katı atıklar sorun oldu, kanalizasyonlar denize deşarj edilirken, yaylalardan tertemiz doğan güzelim dereler sahile ulaştıklarında içilemez hale geldi. Türkiye'nin suyu en bol bölgesinde şişe suyu satışları patladı.

Bu konuda daha yazacak, söylenecek çok şey var[1]. Anlayana bu kadar yeter. Bugün Samsun'dan Sarp'a 500 km'lik çizgisel bir şehir var. İdari anlamda kesik kesik, her birinin derdi aynı, çözümü aynı. Fakat idarecisi ve çözecek akıllı farklı. Ortak sorunlar ortak akılla çözülür, birlik olmak lazım.

Diyoruz ki Samsun'dan Sarp'a uzanan bu upuzun şehre hep beraber sahip çıkalım. Karadeniz Sahil Belediyeler Birliği kurulsun, ortak hareket edilsin. Bu sorunlar tek başına çözülmez, yerleşmeler artık birleşmiş durumda, ayrı gayrı yok.

Dünyanın bu en güzel sahili korkunç bir beton yığınına dönüştü, mavi ve yeşilin arasına apartmanlardan oluşan kocaman bir set girdi. Estetikten yoksun, ucube mi ucube. Yarın bir gün yıkılım deseniz yıkılmaz, yenilenmesi veya kentsel dönüşümü zor, çünkü aktar çevir yapacak yer yok. Ne olur bu kötüye gidişe, çirkin mi çirkin yapılaşmaya bir dur diyelim. Hiç olmazsa bundan sonrasını kurtaralım. Sessiz kalmayalım gelecek nesiller bunun hesabını bize sorar. Heyyyy!!!.. Sesimizi duyan var mı?

[1] Fazla bilgi için bkz. http://tucaum.ankara.edu.tr/wp-content/uploads/sites/280/2015/08/semp5_15.pdf

